

Människorättscentret kartlägger missförhållanden gällande äldre personers rättigheter

Under våren 2019 inleddes arbete för att främja äldre personers rättigheter som en separat prioritet vid Människorättscentret. För att kartlägga äldre personers situation träffar Människorättscentret under våren och försommaren centrala organisationer samt andra aktörer inom området. Målsättningen är att samla information om tillgodoseendet av äldre personers rättigheter i Finland. Människorättscentret riktar in sitt eget påverkansarbete utgående från lägesbilden.

Människorättscentret främjar äldre personers rättigheter också i tätt samarbete med riksdagens justitieombudsmannens (JO) kansli, i vars uppgifter ingår laglighetsövervakning av äldre personers rättigheter. Inom JO:s verksamhet har bland annat övervakningen av tillgodoseendet av äldre personers rättigheter effektiviserats till exempel i boendeserviceenheter och inrättningar som ordnar vård dygnet runt.

Problem i attitydklimatet och service

Utgående från de möten som hittills hållits betraktar organisationerna det som särskilt viktigt att vakna till insikt om det sätt som äldre personer diskuteras i offentligheten. Alltför ofta ses de äldre närmast som kostnadsposter och en belastning, vilket avspeglar sig i behandlingen av dem och i de äldres egen uppfattning om sina förmågor och sin ställning i samhället. Att stärka de äldres delaktighet och betona deras rättigheter kan för sin del ändra attitydklimatet i en mera positiv riktning.

Organisationerna har lyft fram problem till exempel när det gäller klientavgifter för tjänster, eftersom grunderna för avgifterna ställvis varierar och det ofta är väldigt svårt att få information om dem. Därtill bor för många äldre hemma med stöd av för lite tjänster, trots att de i verkligheten skulle behöva mer hjälp. För en del kan tjänsterna i sig vara tillräckliga, men av en eller annan anledning olämpliga för klienten. Att lyssna på de äldre när tjänsterna väljs anses vara i högsta grad angeläget.

Problemen med tillgängligheten när det gäller digitala tjänster försvårar likabehandlingen av äldre personer. Enligt organisationerna kan en del äldre inte använda tjänster på nätet till exempel på grund av sin ekonomiska situation, bristen på språkkunskaper eller problem med funktionsförmågan. För en del äldre löper dock användningen av elektroniska tjänster helt smärtfritt. Därför bör mångfalden bland de äldre beaktas när digitala tjänster, liksom också andra tjänster, planeras. Enligt organisationerna är det av central betydelse att förstå att de äldre inte är en enhetlig massa, utan människor som sinsemellan är olika, har olika bakgrund och lever i olika situationer.

Människorättscentret främjar äldre personers rättigheter på många sätt

Människorättscentret följer upp tillgodoseendet av äldre personers rättigheter och tar vid behov initiativ för att ingripa i missförhållanden. I uppföljningen fästs särskild uppmärksamhet vid frågor som berör rättsskyddet. Under årets gång

publicerar Människorättscentret utredningar och tematiska översikter med fokus på äldre personers rättigheter. Under hösten ordnas två seminarier. Det ena seminariet fokuserar på äldre personer som innehavare av rättigheter bland annat när det gäller delaktighet och det andra seminariet behandlar juridiska frågor i anslutning till anskaffningen av tjänster för äldre personer.

Tryggandet av äldre personers rättigheter är en viktig del av skyddet, övervakningen och främjandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Äldre personer har rätt till delaktighet, ett värdigt liv och tillräckliga tjänster. Äldre personer har samma grundläggande och mänskliga rättigheter som yngre

Kontaktuppgifter:

Sanna Ahola, sakkunnig, rättigheter för äldre personer
sanna.ahola@ihmisoikeuskeskus.fi, 09 432 3783

Susan Villa, sakkunnig, kommunikation och påverkansarbete
susan.villa@ihmisoikeuskeskus.fi, 09 432 3738

--

Människorättscentret är ett självständigt och oavhängigt expertorgan, vars uppgift är att främja de grundläggande och mänskliga rättigheterna och att öka samarbetet och informationsutbytet mellan olika aktörer. Människorättscentret och dess människorättsdelegation bildar tillsammans med JO Finlands nationella institution för mänskliga rättigheter.